

BAL ARISI (*Apis mellifera* L.) İÇİN ÖNEMLİ OLAN BİTKİLERİN TRAKYA BÖLGESİNDE İNCELENMESİ

*Investigation Of The Important Bee (*Apis mellifera* L.) Plants In Thrace Region*

Recep SIRALI & Metin DEVECİ

Karadeniz Technical University, Faculty of Agriculture, Ordu-TURKEY

Özet: Bu çalışmada arıcılık için önem taşıyan bazı bitkilerin, Trakya Bölgesindeki dağılımları, ait oldukları familyalar, Latince ve Türkçe adları, bulunduğu iller, yetiştikleri ortamlar ve aktif çiçeklenme süreleri hakkında bilgi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Trakya Bölgesi, Bal Arısı, Ballı Bitkiler

Abstract: In this review, some information about the geographical distribution, their families, Latin and Turkish names, habitats and active flowering periods of some important bee plants in Thrace region are presented.

Key words: Thrace Region, Honey Bee, Bee Plants

GİRİŞ

Arıcılıkta amaç, arı ailelerinin yöredeki ana nektar akımı döneminde, doğada varolan bitkisel kaynaklardan nektar, polen ve propolis toplayarak bunları en ekonomik şekilde değişik arı ürünlerine dönüştürülmesini sağlamaktır. Bu amaca ulaşabilmek için, arıcılık yapılan yörede floranın çok iyi tanınması, çiçeklenme ve nektar akımının başlama zamanı ve süresi ile nektar miktarının belli olması gerekmektedir (Genç, 1990). Arıcılıktan yüksek verim sağlayabilmek koloni verimliliği, koloni gücü ve çalışkanlığının yanı sıra, nektar ve polen kaynaklarının çeşidine ve bolluğuna bağlıdır (Bijev, 1958). Bu nedenle, uygun üretim bölgelerinin ve bunların kapasitelerinin belirlenmesi, bitkisel kaynaklardan en üst düzeyde yararlanmayı sağlayacağı gibi, üretimi ve verimliliği de doğrudan etkileyecektir (Doğaroğlu ve Genç, 1995).

Trakya Bölgesi arıcılık için önemli kültür bitkilerinin yetiştirildiği bir bölgedir. Karadeniz kıyılarından başlayarak güneyde Marmara denizine kadar ekstrem koşullarda yetişebilen özellikteki çok

zengin nektar ve polen kaynaklarına sahiptir (Dönmez,1968). Bu zenginlik bölgenin konumundan, yani Akdeniz (Mediterranean), Avrupa Sibiryası (Euro-Siberia) ve İnan-Turan (Irano-Turanian) floristik bölgelerinin karşılaştığı alanda bulunmasından kaynaklanmaktadır (Korkut, 1993). Bu bakımdan varolan iklim ve floral koşullar arıcılığa elverişli ortam oluşturmakta ve bölgenin kuzey kısımları ülkemizin üstün nitelikli bal veren coğrafi yörelerimizden sayılmaktadır (Sıralı, 1993).

Konu ile ilgili çalışmalar çok yakın tarihlerde başlamış olmakla beraber, bu makalenin kapsamında Türkiye'de ve Trakya bölgesinde ballı bitkiler ile ilgili olarak yapılan çalışmalara ait bazı bilgiler aşağıda verilmiştir.

Savov ve Petkov (1964), Istranca yöresine ait bitki florası üzerinde yaptıkları çalışmada; Trakya'nın dağlık ve yarı dağlık özelliği taşıyan yukarı kısımları Istrancalar'ın söğüt, meşe ve kekik gibi nektar ve polen için oldukça zengin bitki kaynaklarına sahip olduğunu bildirmişlerdir. Dönmez (1968), Trakya bölgesi bitki örtüsünün coğrafi dağılışını beş grupta incelediği çalışmasında, arıcılık için önemli bazı bitki

türlerinin bölgedeki dağılımlarını ve kapladığı alanları detaylı bir şekilde belirtmiştir. Ekim (1987), arıcılık için önemli bazı bitki türlerinin yurdumuzdaki dağılımlarını incelediği çalışmada, bu bitki türlerinin ait oldukları familyaları ve bal potansiyellerine ilişkin bilgileri topluca bir liste halinde sunmuştur. Korkut (1993), Trakya bölgesi doğal bitki örtüsündeki bazı çalı ve çok yıllık çiçeksi otsu bitki türleri konusunda yaptığı çalışmada, İğneada civarında çok zengin tür karışımına sahip bitki örtüsünün yer aldığını bildirmiştir. Sorkun ve Doğan (1994), Türkiye'nin nektarlı bitkilerini kapsayan, nektarlı bitkilerin çiçeklenme dönemleri ve yayılış alanları üzerine yapmış oldukları çalışmada, ballı bitkilerin Trakya Bölgesi'ndeki dağılımına geniş bir şekilde yer vermişlerdir. Kaya ve Filazi (1995), Türkiye'de 53 genus ve bunlara ait 174 zehirli bitki türünün coğrafi dağılımlarını inceledikleri çalışmada, Trakya Bölgesi arıcılığı için önemli bazı ballı bitkileri belirtmişlerdir. Zengin (1998), Erzurum ve yöresinde bal arısının ziyaret ettiği bitkiler ve bunların çiçeklenme dönemlerini incelediği çalışmada, bal arısının 25 familyaya ait 105 bitki türünü ziyaret ettiğini saptamıştır. Doğan ve Sorkun (2001), Türkiye'nin Ege, Marmara, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinden toplanmış bal örneklerinde yaptıkları polen analizinde; Tekirdağ ve Edirne illerinin farklı yörelerinde üretilen ballara kaynak sağlayan nektarlı bitkileri saptamışlardır.

Ancak, Trakya Bölgesi'nde nektarlı ve bol polen veren bitkilerle ilgili detaylı bir çalışma yapılmamıştır. Derleme niteliğinde olan bu makale ile nektar ve polen içeren bitkilerin yoğun olduğu alanların belirlenmesi ve gezginci arıcıların bilgilendirilmesi ülke arıcılığına katkı sağlayacaktır.

Belirtilen amaçlar doğrultusunda, Trakya Bölgesi bitki örtüsündeki nektar, polen, balçığı ve propolis için önemli bazı çalı, tek ve çok yıllık otsu ve ağaçsı bitkilerin familyası, Latince ve Türkçe adları, yoğun olarak bulunduğu iller (Tek-Tekirdağ, Kırk-Kırklareli, Edir-Edirne, Çan-Çanakkale, İst-İstanbul) verilerek, habitatu ve aylara göre çiçeklenme dönemleri hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Değerlendirilmeye alınan bitkiler Garcke (1972), Bischof (1978) ve Heeger (1989)'in bitki teşhis kılavuzlarından; Dönmez (1968), Ekim (1987), Sorkun ve Doğan (1994), Kaya ve Filazi (1995), Baytop (1997), Yaltırık (1997a,b,c) ve Zengin (1998)'in çalışmalarından derlenmiş olup, tüm veriler alfabetik sırayla sunulmuştur (Çizelge 1).

Bu derleme kapsamında Trakya Bölgesi'nde bal arısı yetiştiriciliği için önemli olan bitki türlerinin ait oldukları familyalara ilişkin verilerin bir kısmı ise internet ortamından sağlanmıştır (Anonymous, 2001a, b).

Çizelge 1.Trakya Bölgesinde Arıcılık İçin Önemli Bitkiler.

Familya	Bitkinin Latince Adı	Türkçe Adı	Yayıllık Alanı	Habitatu	Çiçeklenme Dönemi
<i>Aceraceae</i>	<i>Acer ssp.</i>	Akçaağaç**	Kırk., İst., Çan.	Ormanlar	Nisan – Haziran
<i>Agaveceae</i>	<i>Agave americana</i>	Sabır ağacı	İstanbul	Orman	-
<i>Amaryllidaceae</i>	<i>Leucojum aestivum</i>	Göl soğanı	Tek., Edir.	Tarla kenarları	Şubat-Mart
<i>Anacardiaceae</i>	<i>Cotinus coggygria</i>	Boyacı sumacı	Tek., Kırk., İst.	Makilikler	-
	<i>Rhus coriaria</i>	Derici sumacı	İst., Tek., Çan.	Açık alanlar	-
	<i>Rhus cotinus</i>	Boyacı sumacı	-	Step sahaları	-
<i>Apiaceae</i>	<i>Bifora radians</i>	Kokarot *	-	Tarla kenarları	-
	<i>Conium maculatum</i>	Baldıran*	Yaygın	Hububat tarlaları	-
	<i>Daucus carota</i>	Havuç	Tek., Edir.,	Kültür	-
	<i>Eryngium campestre</i>	Boğa dikenini	Tek., İst., Edir.	Kurak ve otluk yerler	Haziran-Eylül
	<i>Eryngium giganteum</i>	Çakırotu	-	-	-

	<i>Eryngium maritimum</i>	Deniz boğa dikenini	-	Sahil kıyıları	-
	<i>Heracleum sphondylium</i>	Tavşancılı otu	Tek., İst., Kırk	Kayalık, su kenarları	Mart-Haziran
<i>Aquifoliaceae</i>	<i>Ilex aquifolium</i>	İngiliz çoban püskülü	Tekirdağ	Sahil kenarları	-
<i>Araliaceae</i>	<i>Hedera helix</i>	Orman sarmaşığı	Yaygın	Kuru, nemli ormanlar	Nisan – Haziran
<i>Asclepiadaceae</i>	<i>Periploca graeca</i>	İpek fidanı	İstanbul	-	-
<i>Asteraceae</i>	<i>Achillea</i>	Civan perçemi	Tekirdağ	Mera ve yol kenarı	-
	<i>Anthemis chia</i>	Köpek papatyası	Tekirdağ	-	-
	<i>Arctium tomentosum</i>	Tüylü Dulavrat otu	-	İşlenmemiş araziler	-
	<i>Aster tripolium</i>	Yıldız çiçeği	-	Açık araziler	-
	<i>Carduus adpressus</i>	Saka dikenini	-	-	Temmuz-Ağustos
	<i>Carduus hamulosus</i>	Deve dikenini*	-	Açık alanlar	Temmuz-Ağustos
	<i>Carduus marianus</i>	Meryemana dikenini**	-	Tarla kenarı, mera	Temmuz-Ağustos
	<i>Centaurea cyanus</i>	Peygamber çiçeği	Yaygın	Orman	Mayıs-Temmuz
	<i>Centaurea diffusa</i>	Zerdali dikenini	-	Step ve kuru ormanlar	-
	<i>Centaurea iberica</i>	Peygamber çiçeği	Edir., Çan., İst.	Aralık	Mayıs-Temmuz
	<i>Centaurea spinosa</i>	Peygamber çiçeği	-	Nemli ormanlar	-
	<i>Centaurea solstitialis</i>	Zerdali dikenini	Yaygın	Kayalıklar	Haziran – Eylül
	<i>Chrysanthemum coronarium</i>	Bahçe kasımpatı	İstanbul	Bahçe ve Park	-
	<i>Cichorium intybus</i>	Yabani Hindiba	Edir., İst.	Step alanları	Nisan – Haziran
	<i>Cirsium arvense</i>	Deve dikenini, Köy göçüren	Edir., İst.	Açık sahalar	Temmuz-Ağustos
	<i>Cirsium baytopae</i>	Deve dikenini	Tekirdağ	Açık alanlar	-
	<i>Dahlia</i>	Yıldız çiçeği	-	-	-
	<i>Gundelia tournefortii</i>	Kengel	Yaygın	Açık alanlar	-
	<i>Helianthus annuus</i>	Ayçiçeği	Yaygın	Kültür	Temmuz
	<i>Inula viscosa</i>	Andızotu	-	Step alanlar	-
	<i>Lactuca scariola</i>	Yabani marul	-	Tarla kenarı	Haziran-Eylül
	<i>Lappa officinalis</i>	Dul avrat otu	Yaygın	Açık alanlar	-
	<i>Matricaria chamomilla</i>	Adi papatya	Yaygın	Kırlar	Nisan-Mayıs
	<i>Santhus arvensis</i>	Tarla eşek marulu	-	Kültür bitkileri	Mayıs
	<i>Senecio vulgaris</i>	Kanarya otu	-	-	Mayıs
	<i>Solidago</i>	Altınbaşak	Tek., Edir.	-	-
	<i>Taraxacum officinale</i>	Karahindiba	Yaygın	Çayır ve meralar	Nisan
	<i>Taraxacum turcicum</i>	Karahindiba	İstanbul	Çayır ve meralar	Nisan
	<i>Tussilago farfara</i>	Öksürük otu	Tekirdağ	Rutubetli alanlar	Mart-Nisan
	<i>Veronica persica</i>	Yavşanotu	-	-	Nisan
	<i>Xeranthemum annuum</i>	Ölmez otu	Edir., İst.	-	Haziran-Ekim
<i>Betulaceae</i>	<i>Alnus glutinosa</i>	Adi kızılgaç**	Kırk., Çan., İst., Tek.	Orman	şubat
	<i>Betula alba</i>	Huş**	-	Parklar	Nisan-Mayıs
	<i>Carpinus ssp.</i>	Gürgen	Kırk., Tek., Edir., İst	Ormanları	-
	<i>Corylus avellana</i>	Fındık	-	Makilikler, ormanlar	-

<i>Boraginaceae</i>	<i>Anchusa azurea</i>	Sığır dili	Tek., İst., Çan.	Açık sahalarda	Nisan-Ağustos
	<i>Anchusa officinalis</i>	Sığır dili	Tek., Kırk., İst.	Açık sahalarda	Nisan
	<i>Borago officinalis</i>	Hodan	Çan., İst.	Bozuk meşelikler	Haziran-ekim
	<i>Cynoglossum officinale</i>	Köpek dili	Kırk., İst.	<i>Abies</i> ormanı	Mart-Haziran
	<i>Echium vulgare</i>	Engerek otu	Kırk., İst.	Orman altı	Haziran-Eylül
<i>Brassicaceae</i>	<i>Barbarea vulgaris</i>	Nicer otu	İstanbul	Tarla kenarı	Mart – Mayıs
	<i>Brassica campestris</i>	Şalgam	Tekirdağ	Ekin tarlaları	Mart-Mayıs
	<i>Myagrurn perfoliatum</i>	Gönül hardalı	-	Tarla kenarları	Mayıs-Haziran
	<i>Raphanus raphanistrum</i>	Yabani turp	Çan., İst.	Yol kenarları	Nisan – Haziran
	<i>Rapistrum rugosum</i>	Küçük turp	Çan., İst.	Aralık	Nisan-Haziran
	<i>Sinapis alba</i>	Beyaz hardal	İstanbul	Aralık	Mayıs – Temmuz
	<i>Sinapis arvensis</i>	Yabani hardal	Çan., Tek., İst.	Aralık	Mayıs – Temmuz
	<i>Sinapis nigra</i>	Kara hardal	Yaygın	Aralık	Mayıs-Temmuz
<i>Caesalpinioideae</i>	<i>Cercis siliquastrum</i>	Erguvan	Yaygın	Makilikler	Mayıs-Haziran
<i>Cannabaceae</i>	<i>Humulus lupulus</i>	Şerbetçiotu	İstanbul	Orman açıklığı	-
<i>Capparaceae</i>	<i>Capparis spinosa</i>	Kebere	Tek., İst., Çan.	Tarla kenarları	Mayıs-Ağustos
<i>Caprifoliaceae</i>	<i>Lonicera periclymenum</i>	Hanımeli		Bahçeler	Mayıs-Haziran
	<i>Sambucus nigra</i>	Siyah mürver**	Tek., İst., Kırk.	Orman	-
<i>Caryophyllaceae</i>	<i>Agrostemma githago</i>	Karamuk	Yaygın	Ekin tarlası, çayırlar	-
	<i>Saponaria officinalis</i>	Adi sabun otu	İstanbul	-	-
	<i>Silene vulgaris</i>	Nakıl	Tekirdağ	Koruluk	-
<i>Chenopodiaceae</i>	<i>Salicornia fruticosa</i>	Çorakotu, Tuz otu	Tek., Çan.	Sahil kıyıları	Ağustos-Ekim
<i>Cistaceae</i>	<i>Cistus ssp.</i>	Laden, Pamucak	Tek., Çan., İst., Kırk.	Makilikler	Haziran-Temmuz
<i>Convolvulaceae</i>	<i>Calystegia sepium</i>	Çit sarmaşığı	İstanbul	-	-
	<i>Convolvulus arvensis</i>	Tarla sarmaşığı	Yaygın	Nemli alanlar	-
	<i>Convolvulus persicus</i>	Deniz sarmaşığı	-	Kıyıları	-
	<i>Convolvulus soldanella</i>	Deniz sarmaşığı	-	Kıyıları	-
<i>Cornaceae</i>	<i>Cornus mas</i>	Kızılcık	Yaygın	Taşlık arazi	Mart-Haziran
<i>Cucurbitaceae</i>	<i>Byronia alba</i>	Beyaz şeytan şalgamı	-	Ekin tarlaları	-
	<i>Citrullus vulgaris</i>	Karpuz	Yaygın	Kültür	Haziran-Temmuz
	<i>Cucumis melo</i>	Kavun	Yaygın	Kültür	Haziran-Temmuz
	<i>Cucumis sativus</i>	Hıyar	Yaygın	Kültür	Haziran-Temmuz
	<i>Cucurbita maxima</i>	Su kabağı	Yaygın	Kültür	Haziran-Temmuz
	<i>Cucurbita moschata</i>	Bal kabağı	-	Kültür	Mayıs-Ekim
	<i>Cucurbita pepo</i>	Adi kabak	Yaygın	Kültür	Haziran-Temmuz
	<i>Ecballium elaterium</i>	Acı kavun, Eşek hıyarı	Yaygın	Tarla kenarı	Haziran-Temmuz
<i>Cupressaceae</i>	<i>Juniperus ssp.</i>	Ardıç	Tek., Edir.	Kuru ormanlar	-
<i>Dipsacaceae</i>	<i>Cephalaria syriaca</i>	Pelemir	Tekirdağ	-	-
	<i>Scabiosa caucasica</i>	Uyuz otu	Tekirdağ	Step sahaları	Temmuz-Ağustos
<i>Elaeagnaceae</i>	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	Dar yapraklı iğde	Çan., İst., Tek.	Yol kenarları	Mayıs-Haziran
	<i>Hippophae rhamnoides</i>	Yer iğdesi	-	Sahil kıyıları	-

<i>Ericaceae</i>	<i>Arbutus andrache</i>	Sandal*	-	Makilikler	-
	<i>Arbutus unedo</i>	Kocayemiş*	İst., an., Tek.	Ormanlar, makilikler	şubat-Ekim
	<i>Calluna vulgaris</i>	Süprüge otu	Tek., İst., Kırk.	Açık sahalalar	Ağustos-Eylül
	<i>Erica arborea</i>	Boylu funda*	Tek., İst., Kırk., an.	Maki ve ormanlar	Mayıs-Haziran
	<i>Erica manipulişlora</i>	Funda*	İstanbul	Orman kenarı	-
	<i>Erica verticillata</i>	Funda*	-	-	-
	<i>Rhododendron ponticum</i>	Orman gülü*	Tek., İst., Kırk.	Orman altı ve açıklığı	Mayıs-Ağustos
	<i>Vaccinium arctostaphylos</i>	ay üzümü	Yaygın	Orman altı	-
<i>Euphorbiaceae</i>	<i>Euphorbia helioscopia.</i>	Sütleğen*	İstanbul	Step sahaları	Mayıs-Haziran
	<i>Euphorbia amygdaloides</i>	Sütleğen*	İstanbul	Step sahaları	Mayıs-Haziran
<i>Fabaceae</i>	<i>Acacia dealbata</i>	Gümüşi akasya	İstanbul	Baheler	Ocak-Mart
	<i>Albizia julibrissin</i>	Gülibişim	İstanbul	Parklar	Haziran-Eylül
	<i>Anthyllis hermannie</i>	Yaraotu	İstanbul	-	-
	<i>Astragalus sp.</i>	Geven	Tekirdağ	Taşlık alan, meralar	-
	<i>Cicer arietinum</i>	Nohut	Tekirdağ	Kültür	Mayıs-Haziran
	<i>Cytisus pygmeus</i>	Sarı salkım	-	Nemli ormanlar	-
	<i>Genista carinalis</i>	Katırtırnağı	-	Maki alanları	-
	<i>Genista tinctoria</i>	Boyacı katırtırnağı	Kırk., Tek., İst.	Maki alanları	-
	<i>Hedysarum varium</i>	Tatlı üçgül, Korunga	Tekirdağ	ayır ve meralar	-
	<i>Lathyrus hirsutus</i>	Yabani burçak	Yaygın	alılık ve çayırlar	-
	<i>Lathyrus sativus</i>	Mürdümük	an., İst.	Tarla kenarları	Mayıs
	<i>Lens esculenta</i>	Mercimek	Yaygın	Kültür	-
	<i>Lotus corniculatus</i>	Lüfer otu	-	-	Haziran
	<i>Medicago sativa</i>	Yonca	Tek., an., İst.	Çayır, yol kenarları	Mayıs-Haziran
	<i>Mellilotus officinalis</i>	Sarı taş yoncası	an., İst.	Aralık bitkisi	Haziran-Eylül
	<i>Mimosa pudica</i>	Küstüm otu*	İstanbul	-	-
	<i>Onobrychis viciifolia</i>	Korunga	Tek., İst.	Tarla içi, ayırlar	Mayıs-Haziran
	<i>Phaseolus vulgaris</i>	Fasulye	Yaygın	Kültür	Haziran
	<i>Pisum sativum</i>	Bezelye	-	Kültür	-
	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Yalancı akasya	İstanbul	Yol kenarları	Mayıs-Haziran
	<i>Spartium junceum</i>	İspanya katırtırnağı	İstanbul	Makilikler	-
	<i>Trifolium campestre</i>	Kır tırılı	Tek., Kırk.	Tarla kenarları	Mayıs-Haziran
	<i>Trifolium hybridum</i>	Melez tırıl	Tek., İst.	Nemli yerler, ayır	Mayıs-Ağustos
	<i>Trifolium pratense</i>	ayır üçgülu	Tek., Kırk., İst.	Orman ve ayırlar	Mayıs-Haziran
	<i>Trifolium repens</i>	Ak tırıl	Tek., an., İst.	Su kenarları, ayır	Mayıs-Haziran
	<i>Trifolium respunatum</i>	Tırıl	Tek., Kırk., İst.	Aralık bitkisi	Mayıs-Haziran
	<i>Trigonella foenum-graecum</i>	Boyotu (Poyotu)	Tekirdağ	Tarla kenarları	Mayıs-Haziran
	<i>Vicia cracca</i>	Kuş fiği	Yaygın	Tarla kenarları	Temmuz
	<i>Vicia faba</i>	Bakla	Yaygın	Kültür	Mayıs-Haziran
	<i>Vicia hirsuta</i>	Kaba tüylü fiğ	Yaygın	ayır ve meralar	Temmuz
	<i>Vicia sativa</i>	Adi fiğ	Yaygın	ayır ve meralar	Mayıs-Haziran

<i>Fagaceae</i>	<i>Castanea sativa</i>	Kestane**	Tek., Kırk., İst.	Orman	Haziran-Eylül
	<i>Fagus orientalis</i>	Doğu kayını**	Kırk.Tek., İst.	Orman	-
	<i>Quercus ssp.</i>	Meşe	Yaygın	Ormanlar	Haziran-Ağustos
<i>Gentianaceae</i>	<i>Centaurium erythraea</i>	Kırmızı kantaron	-	Dağlık alanlar	Haziran-Eylül
<i>Globulariaceae</i>	<i>Globularia</i>	Küre çiçeği	-	-	-
<i>Hippocastanaceae</i>	<i>Aesculus hippocastanum</i>	At kestanesi*	Tek., Kırk.	Kültür	Nisan-Mayıs
<i>Hypericaceae</i>	<i>Hypericum calycinum</i>	Binbirdelikotu	İstanbul	-	-
	<i>Hypericum empetrifolium</i>	Sarı püren	Tek., Kırk., İst.	Orman altı	Ağustos-Ekim
	<i>Hypericum trifolium</i>	Binbirdelikotu	-	-	-
<i>İridaceae</i>	<i>Gladiolus byzantinus</i>	Kuzgun kılıcı	İstanbul	-	-
<i>Juglandaceae</i>	<i>Juglans regia</i>	Ceviz	-	Kültür	Nisan-Mayıs
<i>Lamiaceae</i>	<i>Ajuga genevensis</i>	Mayasıl otu	Yaygın	Çalılık ve kayalık	Mayıs – Haziran
	<i>Ajuga orientalis</i>	Mayasıl otu	İstanbul	Çalılık ve kayalık	Mart – Haziran
	<i>Ajuga reptans</i>	Mayasıl otu	Kırk., İst.	Orman altı, çayırlar	Mart – Mayıs
	<i>Ballota nigra</i>	Kara ısırğan	Edirne	Taşlık yerler	-
	<i>Glechome hederacea</i>	Yalancıyer sarmaşığı	İstanbul	Kayalıklar	Mart – Haziran
	<i>Lamium album</i>	Ballıbaba	İst., Kırk., Ed. Çan.	Orman altı	Mart-Nisan
	<i>Lamium maculatum</i>	Benekli ballıbaba	Tek., İst.	Orman altı ve mera	Mart-Ekim
	<i>Lamium purpureum</i>	Kırmızı ballıbaba	Kırk., Edir., Çan., İst.	Orman	-
	<i>Lavandula cariensis</i>	Lavanta	-	Nemli ormanlar	-
	<i>Lavandula stoechas</i>	Karabaş otu	Çan., İst.	Maki ve orman altı	Mart-Haziran
	<i>Leonurus</i>	Aslan kuyruğu	-	-	-
	<i>Marrubium vulgare</i>	Köpek otu (it sineği)	Çan., Tek., Edir.	Yamaçlar	Mart-Haziran
	<i>Melissa officinalis</i>	Oğul otu	Yaygın	Yol kenarları	Haziran-Ağustos
	<i>Mentha pulegium</i>	Yarpuz	-	Sulak alanlar	Temmuz-Ekim
	<i>Mentha suaveolens</i>	Nane	İst., Tek., Çan., Kırk.	Meralar	Haziran-Eylül
	<i>Nepeta nuda</i>	Kedi nanesi	İstanbul	Yamaçlar	-
	<i>Origanum vulgare</i>	Keklik otu	Yaygın	Nemli yerler	-
	<i>Phlomis pungens</i>	Şalba, Alev dudak	Yaygın	Step	-
	<i>Prunella laciniata</i>	Erik otu	Tek., İst.	Orman altı	Mayıs
	<i>Prunella vulgaris</i>	Erik otu	Çan., İst.	Orman altı	Mayıs-Ekim
	<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye (Rosmarin)	Yaygın	Tarla kenarları, Maki	Nisan-Mayıs
	<i>Salvia glutinosa</i>	Adaçayı	Tek., Kırk.	Açık alanlar	Temmuz
	<i>Salvia officinalis</i>	Adaçayı	İstanbul	Açık alanlar	Haziran-Ekim
	<i>Salvia sclarea</i>	Adaçayı	İstanbul	Açık alanlar	Temmuz
	<i>Salvia verbenaca</i>	Adaçayı	Kırk., Çan., İst.	Orman	Mart-Haziran
	<i>Salvia verticillata</i>	Adaçayı	İstanbul	Orman, nemli yerler	Mart-Haziran
	<i>Salvia viridis</i>	Adaçayı	-	Step sahaları	-
	<i>Stachys annua</i>	Yaz karabaşı	İstanbul	Açık alanlar	Mart-Ekim
	<i>Stachys germanica</i>	Tüylü karabaş	Kırklareli	Açık alanlar	Mayıs-Haziran
	<i>Stachys maritima</i>	Deniz karabaşı	-	Sahil kıyıları	-
	<i>Stachys olympica</i>	Karabaş (Lavanta)	İstanbul	Açık alanlar	Mayıs-Haziran
	<i>Stachys palustris</i>	Göl ısırğanı	Edir., İst.	Açık alanlar	Haziran-Eylül

	<i>Stachys sylvatica</i>	Orman karabaşı	Kırk., İst.	Orman	Haziran-Ağustos
	<i>Teucrium chamaedrys</i>	Yer meşesi	Kırk., İst.	Orman altı	Haziran-Ekim
	<i>Teucrium orientalis</i>	Doğu yer meşesi	Tekirdağ	Kuru yerler	-
	<i>Teucrium polium</i>	Yer meşesi	İstanbul	Orman açıklığı	Haziran
	<i>Thymus serpyllum</i>	Kekik	Tekirdağ	Mera	Haziran-Ekim
<i>Lauraceae</i>	<i>Laurus nobilis</i>	Defne	İst., Çan.	Maki alanları	-
<i>Liliaceae</i>	<i>Allium cepa</i>	Soğan	Tek., İst., Kırk.	Kültür	Mayıs-Haziran
	<i>Asparagus acutifolius</i>	Çalimsı kuşkonmaz	Çan., Kırk.	Ormanlar, makilik	-
	<i>Asparagus officinalis</i>	Bahçe kuşkonmazı	-	Makilikler	-
	<i>Asparagus thracicus</i>	Kuşkonmaz	-	Step alanlar	-
	<i>Colchicum turcicum</i>	Çiğdem	Yaygın	Ormanlık Alanlar	Mart
	<i>Lilium mandschricum</i>	Zambak	İstanbul	Ormanlık alanlar	Mayıs
	<i>Lilium martagon</i>	Türk zambağı	İstanbul	-	-
	<i>Pancreatium maritimum</i>	Kum zambağı	-	Sahil kıyıları	-
<i>Linaceae</i>	<i>Linum bienne</i>	Keten	İstanbul	Çayır, nemli yerler	Mart-Mayıs
<i>Lythraceae</i>	<i>Lagerstroemia indica</i>	Oya ağacı	İstanbul	Park ve bahçeler	Haziran
	<i>Lythrum salicaria</i>	Aklar otu	Edir., İst.	-	-
<i>Malvaceae</i>	<i>Alcea setosa</i>	Alef hatmi	İstanbul	-	-
	<i>Althea rosea</i>	Gül hatmi	İstanbul	Kültür	Haziran-Ağustos
	<i>Althea officinalis</i>	Hatmi	İstanbul	Açık alanlar	Haziran-Ağustos
	<i>Malva silvestris</i>	Yabani ebegümeci	Tek., Çan., İst.	Açık alanlar	Mayıs-Ağustos
<i>Moraceae</i>	<i>Morus alba</i>	Dut	Çan., İst.	Tarla içi ve kenar	Mart-Nisan
<i>Myrtaceae</i>	<i>Myrtus communis</i>	Adi mersin	-	Nemli ormanlar	-
<i>Oleaceae</i>	<i>Fraxinus ornus</i>	Dişbudak**	Kırk., Edir.	Orman	Nisan-Haziran
	<i>Fraxinus oxycarpa</i>	Dişbudak**	Kırk., Edir., İst.	Kuru, nemli orman	-
	<i>Jasminum fruticans</i>	Sarı çiçekli yasemin	Yaygın	Kuru ormanlar	Mayıs-Haziran
	<i>Ligustrum vulgare</i>	Adi kurtbağrı*	Tek., İst., Çan.	Ormanlık alanlar	Haziran-Temmuz
	<i>Olea europea</i>	Zeytin	Tekirdağ	Kültür	Nisan-Mayıs
	<i>Phillyrea latifolia</i>	Akçakesme	Edirne	Yol kenarları	-
<i>Onagraceae</i>	<i>Epilobium hirsutum</i>	Yakı otu	Tek., İst.	Açık alanlar	Haziran-Ağustos
	<i>Epilobium angustifolium</i>	Yakı otu	-	-	Haziran-Eylül
<i>Paeoniaceae</i>	<i>Paeonia</i>	Yer şakayığı	İstanbul	-	-
<i>Papaveraceae</i>	<i>Glaucium flavum</i>	Kırlangıçotu	-	Sahil kıyıları	-
	<i>Papaver rhoeas</i>	Gelincik**	Yaygın	Ekin tarlaları	Mayıs-Eylül
<i>Pinaceae</i>	<i>Abies spp.</i>	Göknar**	Tek., İst., Kırk.	Orman	Mart-Ağustos
	<i>Picea orientalis</i>	Ladin**	-	Orman	-
	<i>Pinus brutia</i>	Kızılçam**	Çan., Edir.	Orman	-
<i>Plantaginaceae</i>	<i>Plantago arenaria</i>	Sinir otu	Edirne	Çayır ve meralar	-
<i>Poaceae</i>	<i>Sorghum vulgare</i>	Süpürge darısı	Edirne	Kültür	Mayıs-Haziran
	<i>Triticum vulgare</i>	Adi buğday	Yaygın	Kültür	-
	<i>Zea mays</i>	Mısır	Tek., Kırk.	Kültür	-
<i>Polygonaceae</i>	<i>Polygonum bistorta</i>	Yılan otu *	Edirne	Sulak ve açık alanlar	-
	<i>Polygonum littorale</i>	Çoban değneği	-	Sahil kıyıları	-

	<i>Poligonum maritimum</i>	Çoban değneği	-	Sahil kıyıları	-
	<i>Rumex acetosa</i>	Kuzu kulağı	Tekirdağ	Sulak yerler	-
	<i>Rumex pulcher</i>	Kuzu kulağı	-	Step alanlar	-
<i>Primulaceae</i>	<i>Anagallis arvensis</i>	Tarla fare kulağı	-	Kültür bitkileri	Mart-Nisan
	<i>Primula vulgaris</i>	Mart çiçeği	Tekirdağ	-	-
<i>Ranunculaceae</i>	<i>Aconitum</i>	Kurtboğan*	-	-	Haziran-Eylül
	<i>Adonis annua</i>	Kan damlası	İstanbul	-	-
	<i>Clematis vitalba</i>	Akasma	Tek., İst.	Açık alanlar	Haziran
	<i>Delphinium consolida</i>	Tarla hezeranı	-	Step alanları	-
	<i>Ranunculus arvensis</i>	Düğün çiçeği*	-	Çayırlar	Mart-Nisan
	<i>Ranunculus prima</i>	Düğün çiçeği	-	Nemli ormanlar	-
<i>Resedaceae</i>	<i>Reseda</i>	Muhabbet çiçeği	-	-	-
<i>Rhamnaceae</i>	<i>Frangula alnus</i>	Siyah kızılbaş	İstanbul	Orman	-
	<i>Paliurus aculeatus</i>	Karaçalı	-	Step, maki, ormanlar	-
	<i>Palirus spina-christi</i>	Karaçalı	Tek., Edir., Çan.	Orman alanları	-
	<i>Rhamnus cathartica</i>	Adi çehri, Akdiken	-	Dağlık alanlar	-
<i>Rosaceae</i>	<i>Agrimonia eupatoria</i>	Koyun otu	İstanbul	-	-
	<i>Amygdalus communis</i>	Badem	Yaygın	Tarla kenarları	Şubat-Mart
	<i>Armeniaca vulgaris</i>	Kayısı**	Yaygın	Kültür	Mart-Nisan
	<i>Cerasus avium</i>	Kiraz**	Yaygın	Kültür	Nisan-Haziran
	<i>Cerasus mahaleb</i>	Mahlep (İdris)**	İstanbul	Meşe ormanları	-
	<i>Cerasus vulgaris</i>	Vişne**	Yaygın	Kültür	Nisan
	<i>Crataegus momogyne</i>	Yemişen (Alıç)	İstanbul	Makilik, ormanlar,	-
	<i>Cydonia vulgaris</i>	Ayva	Çan., İst.,	Kültür	Mayıs-Haziran
	<i>Fragaria vesca</i>	Orman çileği		Orman ve çayırlar	-
	<i>Malus floribunda</i>	Süs elması	İstanbul	Parklar	-
	<i>Malus silvestris</i>	Yabani elma	Tek., İst., Çan.	Taşlık ve yamaçlar	Mart-Mayıs
	<i>Mespilus germanica</i>	Muşmula	Yaygın	Kültür	Mayıs
	<i>Sarcopoterium spinosum</i>	Aptesbozanotu	-	Nemli ormanlar	-
	<i>Prunus domestica</i>	Erik**	Yaygın	Kültür	Mart-Nisan
	<i>Prunus cerasifera</i>	Can erik**	Yaygın	Kültür	Nisan
	<i>Prunus kanzan</i>	Japon süs kirazı**	İstanbul	Parklar	Nisan-Mayıs
	<i>Prunus laurocerasus</i>	Karayemiş ,Taflan	İst., Kırk., Tek.	Nemli Ormanlar	-
	<i>Prunus persica</i>	Şeftali**	Çanakkale	Kültür	Mart-Nisan
	<i>Prunus pseudo armenica</i>	Zerdali**	Yaygın	Tarla kenarları	Nisan
	<i>Prunus spinosa</i>	Çakal eriği**	Ed., Çan.	Orman alanları	Mart-Nisan
	<i>Pyracantha coccinea</i>	Ateş dikenini	İst., Tek.,	Açık alanlar	-
	<i>Pyrus amygdaliformis</i>	Armut	-	Step sahaları	-
	<i>Pyrus claeagrifolia</i>	Ahlat	Yaygın	Açık alanlar	Nisan-Mayıs
	<i>Pyrus communis</i>	Armut	Tek., İst.	Orman, tarla kenarı	Nisan-Mayıs
	<i>Pyrus malus</i>	Elma	Tek.	Kültür	Mayıs-Haziran
	<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu	Çan., Tek., Kırk., Edir.	Tarla kenarları	Nisan-Haziran
	<i>Rosa gallica</i>	Kırmızı gül**	Yaygın	Bahçe, tarla kenarları	-
	<i>Rosa sempervirens</i>	Yediveren gülü**	-	Kuru ormanlar	-

	<i>Rubus ssp.</i>	Böğürtlen	İstanbul	Maki, step, ormanlar	Nisan-Haziran
	<i>Sorbus ssp.</i>	Üvez	Tek., Çan., Kırk., İst.	Orman ve yamaçlar	Mayıs-Haziran
<i>Rubiaceae</i>	<i>Galium</i>	Yoğurt otu	Tekirdağ	-	-
<i>Rutaceae</i>	<i>Ruta graveolens</i>	Sedef otu	İstanbul	Maki ve Taşlık	-
	<i>Ruta montana</i>	Sedef otu	İstanbul	Maki ve taşlık	-
<i>Salicaceae</i>	<i>Populus ssp.</i>	Kavak**	İst., Tek., Kırk., Edir.	Su kenarları	Mart-Mayıs
	<i>Salix ssp.</i>	Söğüt**	Tek., İst., Edir.	Su kenarları	Mart-Mayıs
<i>Saxifragaceae</i>	<i>Ribes rubrum</i>	Frenk üzümü**	İstanbul	Kültür	Mayıs
<i>Scrophulariaceae</i>	<i>Digitalis purpurea</i>	Yüksük otu*	-	-	-
	<i>Linaria arvensis</i>	Nevruz otu	Edirne	-	Temmuz-Eylül
	<i>Scrophularia nodosa</i>	Sıraca otu	Tek., Edir., İst.	Su kenarları	-
	<i>Verbascum gnaphalodes</i>	Sığır kuyruğu	-	Sahil kenarları, step	-
	<i>Verbascum nigrum</i>	Sığır kuyruğu	-	Kırlık, Taşlık Arazi	Temmuz-Eylül
	<i>Verbascum pinnatifidum</i>	Sığır kuyruğu	-	Sahil kenarları, step	-
	<i>Verbascum sinuatum</i>	Sığır kuyruğu	-	Sahil kenarları, step	-
	<i>Verbascum speciosum</i>	Sığır kuyruğu	-	Step alanlar	-
	<i>Veronica officinalis</i>	Venus çiçeği	-	Nemli ormanlar	-
<i>Simaroubaceae</i>	<i>Ailanthus altissima</i>	Kokarağaç	İstanbul	Parklar	-
<i>Solanaceae</i>	<i>Atropa belladonna</i>	Güzel avrat otu*	-	-	-
	<i>Capsicum annuum</i>	Biber	Yaygın	Kültür	Haziran-Ağustos
	<i>Datura stramonium</i>	Tatula*	Yaygın	Tarla kenarları	Ağustos-Eylül
	<i>Hyoscyamus niger</i>	Siyah banotu*	İstanbul	-	-
	<i>Lycium barbarum</i>	Atlangaç	Edir., İst.	-	-
	<i>Nicotiana tabacum</i>	Tütün*	Tekirdağ	Kültür	Haziran-Eylül
	<i>Solanum dulcamara</i>	İt üzümü*	İstanbul	Tarla ve yol kenarları	-
<i>Styracaceae</i>	<i>Styrax officinalis</i>	Ayı fındığı, Tesbih ağacı	-	Nemli ormanlar	-
<i>Tamaricaceae</i>	<i>Tamarix aphylla</i>	İlgın	İstanbul	Kuru ormanlar	-
	<i>Tamarix smyrnensis</i>	İlgın	İstanbul	-	-
<i>Thymelaeaceae</i>	<i>Daphne pontica</i>	Yabani defne	İstanbul	-	-
<i>Tiliaceae</i>	<i>Tilia argentea</i>	Gümüşi ihlamur**	İst., Kırk., Tek., Çan.	Orman	Mayıs-Haziran
	<i>Tilia cordata</i>	Ihlamur**	Tek., Çan	Orman	Mayıs-Haziran
<i>Ulmaceae</i>	<i>Celtis australis</i>	Çitlembik	-	-	-
	<i>Ulmus ssp.</i>	Karaağaç**	Yaygın	Ormanlar	Mart-Nisan
<i>Urticaceae</i>	<i>Urtica urens</i>	Isırgan	-	Tarla ve yol kenarları	Haziran
<i>Valerianaceae</i>	<i>Centranthus ruber</i>	Kırmızı mahmuz çiçeği	İstanbul	-	-
	<i>Valeriana officinalis</i>	Kedi otu	-	Nemli çayırlar	-
<i>Vitaceae</i>	<i>Vitis silvestris</i>	Asma	Tek., Edir.	Orman	-
	<i>Vitis vinifera</i>	Asma	Tek., Edir.	Kültür	-

** Balçığı, basura, böcek nektarı bulunduran bitkiler

*Zehirli, deli, acı, nahoş bal elde edilen bitkiler

SONUÇ

Sonuç olarak; Trakya Bölgesinde arıcılık için önemli bitkilerin çiçeklenme dönemlerini ve bölge düzeyinde illere göre yayılışını gösteren verilerin arıcılara ve daha sonra yapılacak bilimsel çalışmalara önemli bir veri tabanını oluşturacak olması bu çalışmanın hedeflenen sonucudur.

KAYNAKLAR

- Anonymous, 2001a. www.csdl.tamu.edu/flora/gallery.htm
- Anonymous, 2001b. www.nrm.se/vxter.html.en
- Baytop, T., 1997. Türkçe Bitki Adları Sözlüğü. Türk Dil Kurumu Yay. No 587. 17-505. Ankara.
- Bijev, B., 1958. Rikvodstvo Za Uprajneniya Po Pçelarstvo. 27-34. Sofya.
- Bischof, F., 1978. Common Weeds From Iran, Turkey, the Near East and North Africa. 10-211. Eschborn.
- Doğan, C., Sorkun, K., 2001. Türkiye'nin Ege, Marmara, Akdeniz Ve Karadeniz Bölgelerinde Toplanmış Ballarda Polen Analizi. *Mellifera*. 1-1: 2-12. Ankara.
- Doğaroğlu, M., Genç, F., 1995. Üretim Kolonilerinin Verimliliği İle İlgili Bakım Ve Yönetim Sorunları. Türkiye II. Teknik Arıcılık Kongresi (8-9 Şubat 1994). 101-107. Ankara.
- Dönmez, Y., 1968. Trakya'nın Bitki Coğrafyası. İst. Üniv. Yay. No 1321, Coğrafya Enst. Yay. No 51. 166-187. İstanbul.
- Ekim, T., 1987. Arıcılıkta Önem Taşıyan Bitkiler Ve Bunların Yurdumuzdaki Durumu. Türkiye 1. Arıcılık Kongresi (22-24 Ocak 1980). 53-64. Ankara.
- Garcke, A., 1972. Unkrautfibel. 18-446. Berlin.
- Genç, F., 1990. Arı Ailelerinin Nektar Akımına Hazırlanması. *Tavukçuluk*. Sayı 67, 36-43. Ankara.
- Heeger, F. E., 1989. Handbuch des Arznei-und Gewürzpflanzenbaues. 19-719. Frankfurt am Mein.
- Kaya, S., Filazi, A., 1995. Türkiye'deki Zehirli Bitkiler, Etkin Unsurları ve Coğrafi Dağılımları. *Türk Veteriner Hekimler Dergisi*. Cilt 66, Sayı 3-4, 60-79. Ankara.
- Korkut, A., 1993. Trakya Bölgesi Doğal Bitki Örtüsünde Peyzaj Çalışmaları Yönünden

Değerlendirilebilecek Bazı Bitkisel Materyalin Saptanması. *Doğa Dergisi*. (17), 315-330. Ankara.

- Savov, L., Petkov, V., 1964. Pçelarstvo v Bılgariya Minalo i Perspektifi. 15-28. Sofya.
- Sıralı, R., 1993. Trakya Arıcılığı Sorunları ve Çözüm Yolları Üzerinde Araştırmalar. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış). Trakya Üniv. Fen Bil. Enst. Edirne.
- Sorkun, K., Doğan, C., 1994. Nektarlı Bitkilerin Çiçeklenme Dönemleri ve Yayılış Alanları Üzerine Bir Çalışma. *Teknik Arıcılık*. Sayı 44, 2-11. Ankara.
- Tazegül, E., 1987. Dictionary Of Agricultural Sciences (Botany-Forestry-Meteorology). Vol. 1. İzmir.
- Tazegül, E., 1987. Dictionary Of Agricultural Sciences (Agriculture-Food-Economics). Vol. 2. İzmir.
- Yaltrık, F., 1997a. Orman ve Park Ağaçlarımız – Süs Çalıları ve Sarılıcılar. Atlas. 12-112. İstanbul.
- Yaltrık, F., 1997b. Orman ve Park Ağaçlarımız – İğne Yapraklılar. Atlas. 16-111. İstanbul.
- Yaltrık, F., 1997c. Orman ve Park Ağaçlarımız -Geniş Yapraklılar. Atlas. 16-111. İstanbul.
- Zengin, H., 1998. Bal Arısının Ziyaret Ettiği Bitkilerin Belirlenmesi. Türkiye II. Herboloji Kongresi (1-4 Eylül 1997). Ege Üniv. Basımevi. 451-456. Bornova-İzmir.

Adresler:

Yrd. Doç Dr. Recep SIRALI
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Ordu Ziraat Fakültesi Zooteknik Bölümü
52100 ORDU
E-mail: Recepsirali@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Metin DEVECİ
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Ordu Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
52100 ORDU
E-mail: metin_deveci52@hotmail.com